

FUTUREBUILTKRITERIER FOR IVARETAKELSE OG STYRKING AV NATURMANGFOLD

Økologi dreier seg om hvordan organismer påvirker hverandre og hvordan de påvirker og blir påvirket av ytre miljø. I denne sammenheng avgrenses temaet til ivaretagelse og styrking av naturmangfold. Eiendomsutviklere innehar en unik mulighet å bidra til å styrke økosystemene, og dermed også grunnlaget for rikt naturmangfold på egen grunn.

Mål

Utbyggingen skal bidra til økt naturmangfold. Områdets blågrønne struktur skal styrkes i samsvar med overordnede føringer gjennom etablering av blågrønne flater. En robust flerfunksjonell blågrønn struktur skal styrke lokalt naturmangfold, gjøre området motstandsdyktig ovenfor klimaendringer, bidra til renere luft, vann og jordsmonn, godt lokalklima og gi høy opplevelselsesverdi.

Hvorfor?

Tap av naturmangfold er en av vår tids største utfordringer. En fersk rapport fra FNs naturpanel (IPBS) fra 2019, med tittelen «Global Assessment Report on Biodiversity and Ecosystem Services»¹, slår fast at flere arter er truet med utryddelse nå enn på noe annet tidspunkt i historien. Rapporten, som er den mest omfattende kartleggingen av verdens natur noensinne, dokumenterer at verden mister så mye natur at det har alvorlige virkninger på økosystemene og samfunnet slik vi kjenner det. Når enkeltarter forsvinner, er ikke det bare et problem i seg selv, men får konsekvenser for hele økosystemet.

¹ <https://ipbes.net/global-assessment>

² <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal>

Metode

Kriteriesettet er utviklet gjennom en bred medvirkningsprosess med en målsetting om å overoppfylle myndighetskrav og videreutvikle dagens sertifiseringssystemer. Notatet er ført i pennen av Rune Skeie fra Asplan Viak og kvalitetssikret av en ressursgruppe representert ved fagpersoner i Oslo kommune, Bærum kommune, Asker kommune, Grønn byggallianse, Asplan Viak og NMBU.

Relevante krav og føringer

Miljøkravene er blant annet forankret i:

- Naturmangfoldloven
- Vannforskriften
- Forskrift om fremmede organismer
- Bekjempelse av fremmede skadelige organismer. Nasjonal tiltaksplan 2020-2025
- Byggeteknisk forskrift kapittel 9 og kommuneplanen

Relevante bærekraftsmål og sertifiseringer

FNs bærekraftsmål

Mulighet for innfrielse av bærekraftsmål 11,12,13,14,15 og 17²

Breeam Communities

Mulighet for måloppnåelse for emnene LE 01, LE 02, LE 03, LE 04, LE 05, LE 06, SE 11 og RE 03³

BREEAM NOR

Mulighet for måloppnåelse for emnene LE 01, LE 02, LE 04, LE 05, LE06, WST 03 og WAT 04⁴

³ <https://byggalliansen.no/sertifisering/breeam/om-breeam-communities/>

⁴ <https://byggalliansen.no/sertifisering/breeam/om-breeam-nor/>

Hovedkriterium		
Utbyggingen skal bidra til betydelig økt lokalt naturmangfold.		
Tema	Dokumentasjonskrav	Overlappende krav i BREEAM NOR
Kartlegge natur og fremmede arter		
<p>Analyser og konsekvensvurderinger</p> <p>1. Dersom eiendommen er vegetert eller inngår i byens vassdrag skal en kvalifisert biolog eller person med tilsvarende kompetanse undersøke kunnskapsgrunnlag⁵ og kartlegge eiendommen og tilgrensende naturområder før arbeidet igangsettes og redegjøre for:</p> <p>a. fremmede arter som har økologisk risiko⁶, b. arter og naturtyper som har økologisk verdi, c. økologisk potensial, d. direkte og indirekte konsekvenser for eksisterende naturmangfold</p>	<p>Rapport</p> <p>SOSI-filer som inneholder avgrensning av og informasjon om: a,b,c og d</p>	LE 01, LE02
<p>Plan for bekjempelse av fremmede arter</p> <p>For påviste arter med økologisk risiko¹ skal det utarbeides en bekjempelsesplan. Spredning skal forhindres under hele utbyggingsprosessen.</p>	Plan for bekjempelse og rapport med dokumentasjon (tekst, fotografier, kvittering fra avfallsmottak mm.)	LE 01
Styrke tomtens eksisterende økologiske verdi		
<p>Byggets fotavtrykk og plassering:</p> <p>Størst mulig andel av utbyggingens fotavtrykk (bygning, uteanlegg med harde overflater, bilparkering og tilfartsveier) skal være på tidligere utbygd areal av lav eller ingen økologisk verdi.</p>	<p>Arealregnskap i % før og etter utbygging</p> <p>Marksikringsplan som viser ivaretagelse av verdifullt naturmangfold</p>	LE 01
<p>Ombruk av trær, planter og jord</p> <p>Verdifull natur skal vurderes gjenbrukt (flytting av trær og stauder, ivaretagelse av toppjord med frøbank).</p>	Marksikringsplan som viser ivaretagelse av verdifullt naturmangfold og rapport som beskriver vurderinger og tiltak knyttet til ombruk.	

⁵ Blant annet: <https://artskart.artsdatabanken.no/> og <https://kart.naturbase.no/>

⁶ https://artsdatabanken.no/Pages/239659/Risikokategorier_og_kriterier

Sikringstiltak i anleggsfasen Verdifulle leveområder (knauser, dammer, våtdrag, bunnforhold mm.) og vegetasjon skal sikres under utbyggingen.	Marsikringsplan	LE 02
Styrke tomtens økologi		
Styrking og forbedring av tomtens økologi Det skal utvikles en plan for styrking og forbedring av tomtens økologiske verdi med hovedfokus på arter, naturtyper og leveområder som er verdifulle for lokalt, regionalt eller nasjonalt arts mangfold. Det anbefales å utvikle planen i samarbeid med aktuelle fagmiljøer	Minst 30% av tomten skal være vegetert med minst 30 arter med høy verdi for lokalt naturmangfold per 10m ² . Rapport	LE 04, LE 05
Riktig plantebruk I den grad det er praktisk gjennomførbart, bør det på hele eller deler av utviklingsområdet benyttes tilsvarende arter som vokser vilt i nærliggende områder, disse artene skal ha norsk, fortrinnsvis lokal frøkilde. ⁷ Det anbefales å benytte vegetasjon som er kvalitetssikret for lokale forhold gjennom et samarbeid med fagmiljø som f.eks planteskoler og forskere. Plantene skal være norskprodusert, og dersom det er mulig ha norsk frøkilde. Alle artene skal være økologisk risikovurdert. Arter i risikokategori LO kan kun benyttes etter nærmere vurdering. Det skal ikke velges planter i risikokategoriene (SE, HI, PH) på gjeldende versjon Fremmedartlista.	Det skal foreligge en økologisk risikovurdering av alle arter Frøkilde og opphav skal dokumenteres	LE 04, LE 05
Lokal vann og næringstilgang		
Det skal tilrettelegges for kompostering av plante- og matavfall for benyttelse i grøntstrukturen.	Områder for kompostering skal sikres i planprosessen.	WST 03
Beplantningen skal i hovedsak ikke være avhengig av vanning fra kommunalt nett, men vannes fortrinnsvis med oppsamlet vann i tørre perioder.	Det skal avsettes områder til vannsamling	WAT 04
Langsiktig påvirkning på naturmangfold		
Utvikling av verdifulle habitater (leveområder) Det skal utvikles verdifulle habitater for lokalt naturmangfold	Rapport og SOSI-filer som inneholder avgrensning av, og informasjon om tiltak.	LE 05

⁷ Bruk av rødlistearter krever tilatelse fra aktuell myndighet

Utarbeidelse av skjøtelses/forvaltningsplan for landskap

Det skal utarbeides en skjøtelses-/ forvaltningsplan for landskap og habitat som gjelder for anleggets levetid. Bekjempelse av fremmede arter skal inngå i skjøtelsesplanen.

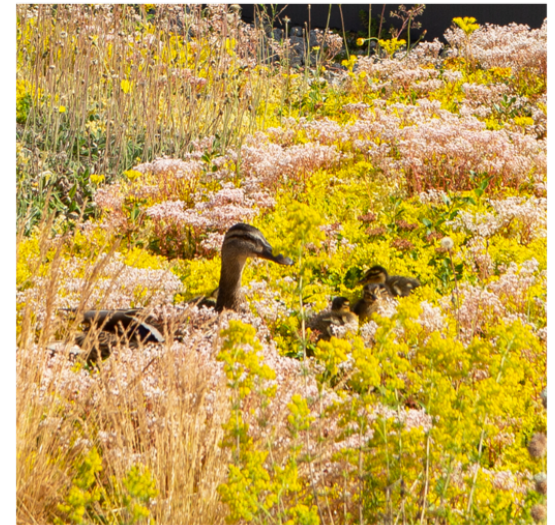
Skjøtelsesplan med beskrivelse av forvaltning av områdene.

LE 05

Forskning og formidling

Fagmiljø skal inviteres inn i prosessen, resultat skal formidles.

Bekreftelse på at fagmiljøer er invitert og at resultat blir formidlet.

Figuren viser taket på Vega Scene ca. 1 år etter etablering. Taket håndterer fremtidens 20 års regn samtidig som unik Oslonatur utvikles. Prosjektet vant Oslo bys arkitekturpris 2019. (Foto: Bergknapp (drone) og Åse Holte, Asplan Viak).